

# Bedrijf en organisatie

TWEEDE GRAAD

DUBBELE FINALITEIT



Domeinverantwoordelijke: [an.buckinx@ovsg.be](mailto:an.buckinx@ovsg.be)

Coördinator secundair onderwijs: [Ellenvandenblock@ovsg.be](mailto:Ellenvandenblock@ovsg.be)



OVSG vzw • Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten • Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

## Bedrijf en organisatie

### 1. Plaats in de matrix

### 2. Logische vervolgopleidingen

### 3. Curriculum

#### 3.1. Overzicht curriculumcomponenten

#### 3.2. Eindtermen basisvorming

#### 3.3. Cesuurdoelen

- Overzicht wetenschapsdomeinen
- Pakket uit de algemene economie
- Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht

#### 3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

- Boekhoudkundig assistent
- HR assistent
- Commercieel assistent
- Medewerker (inter)nationaal goederenvervoer

### 4. Bronnen en verwijzingen

## 1. Plaats in de matrix

De matrix is het nieuwe model waarin het volledige studieaanbod van het secundair onderwijs wordt geordend. Deze matrix omvat 8 studiedomeinen en 3 finaliteiten. De finaliteiten geven aan waarop de leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (doorstroomfinaliteit), naar de arbeidsmarkt (arbeidsmarktfinaliteit) of naar beide (dubbele finaliteit).

Via deze interactieve link: <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen> kan je de opleidingen bekijken per studiedomein, per finaliteit en per graad. Je kan onder andere ook onderzoeken met welke nieuwe opleiding een 'oude' studierichting concordeert.

Domein: Economie en organisatie			
Doorstroomfinaliteit		Dubbele finaliteit	Arbeidsmarktfinaliteit
Domeinoverschrijdend ASO	Domeingebonden TSO/KSO	TSO/KSO	(D) BSO
<b>2<sup>de</sup> graad</b>		<b>2<sup>de</sup> graad</b>	<b>2<sup>de</sup> graad</b>
	Bedrijfswetenschappen	Bedrijf en organisatie Toerisme	Organisatie en logistiek
<b>3<sup>de</sup> graad</b>		<b>3<sup>de</sup> graad</b>	<b>3<sup>de</sup> graad</b>
	Bedrijfswetenschappen	Bedrijfsorganisatie	Onthaal, organisatie en logistiek
		Commerciële organisatie	Logistiek
		Internationale handel en logistiek	
		Toerisme	

## 2. Logische vervolgopleidingen

Het secundair onderwijs bereidt jongeren ook voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en/of het doorstromen naar het hoger onderwijs en vervolgopleidingen.

Bij het ontwikkelen van de specifieke eindtermen is er rekening gehouden met logische vervolgopleidingen in het hoger onderwijs. Deze afstemming wil ertoe bijdragen om het studiesucces van leerlingen te verhogen.

De website [www.onderwijskiezer.be](http://www.onderwijskiezer.be) helpt de zoektocht naar een toekomstige studierichting te vergemakkelijken.

3 <sup>E</sup> GRAAD	HOGER ONDERWIJS	
	PROFESSIONELE BACHELOR	ACADEMISCHE BACHELOR
Bedrijfsorganisatie	Onderwijs	/
Commerciële organisatie	Handelswetenschappen en Bedrijfskunde	
Internationale handel en logistiek		
Toerisme	Onderwijs  Handelswetenschappen en Bedrijfskunde (Hotelmanagement, Media en Entertainment business, Toerisme en recreatiemanagement, Wellbeing- en vitaliteitsmanagement)	/

## 3. Curriculum

### 3.1. Overzicht curriculumcomponenten

<b>Eindtermen basisvorming:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eindtermen basisvorming dubbele finaliteit</li> </ul>
<b>Cesuurdoelen:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Economie             <ul style="list-style-type: none"> <li>o Pakket uit de algemene economie</li> <li>o Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht</li> </ul> </li> </ul>
<b>Beroepskwalificaties: set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificaties:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Boekhoudkundig assistent (4) BK-0285-4</li> <li>- HR-assistent (4) BK-0321-3</li> <li>- Commercieel assistent (4) BK-0351-3</li> <li>- Medewerker (inter)nationaal goederenvervoer (3) BK-0387-2</li> </ul>

### 3.2. Eindtermen basisvorming

Naast het specifiek gedeelte en complementair gedeelte bevat elke opleiding van het secundair onderwijs een deel basisvorming. Voor alle finaliteiten zijn de eindtermen van de basisvorming in 16 sleutelcompetenties ondergebracht. Voor elke finaliteit is er een set van eindtermen.

De eindtermen voor de basisvorming van de doorstroomfinaliteit, de eindtermen voor de basisvorming van de dubbele finaliteit en de eindtermen voor de basisvorming van de arbeidsmarktfinaliteit vind je op:

[www.onderwijsdoelen.be](http://www.onderwijsdoelen.be).

### 3.3. Cesuurdoelen

Voor de 2<sup>de</sup> graad van het secundair onderwijs gelden cesuurdoelen. Deze doelen zijn afgeleid van de specifieke eindtermen (SPET) voor de 3<sup>de</sup> graad. Een selectie van specifieke eindtermen werd geselecteerd om cesuurdoelen van af te leiden. Deze cesuurdoelen moeten de leerlingen **op het einde van de 2<sup>de</sup> graad behalen**.

#### ▪ Overzicht wetenschapsdomeinen

Het specifieke gedeelte van de opleidingen van het secundair onderwijs zijn opgebouwd uit doelstellingen die uit **verschillende wetenschapsdomeinen** komen. Alle mogelijke wetenschapsdomeinen van het secundair onderwijs staan in de tabel hieronder in de eerste kolom.

Elk wetenschapsdomein omvat verschillende **onderdelen**. Deze onderdelen worden soms bouwblockjes genoemd. Ze vormen als het ware de onderdelen van de opleiding. Zo bestaat het wetenschapsdomein 'wiskunde' bijvoorbeeld uit de onderdelen 'uitgebreide wiskunde ifv economie', 'gevorderde wiskunde', 'uitgebreide statistiek', 'uitgebreide wiskunde ifv wetenschappen' en 'toegepaste wiskunde'. Het onderdeel 'toegepaste wiskunde' is vervolgens verschillend gedefinieerd naargelang de toepassing in die opleiding.

Per opleiding is vervolgens **een selectie gemaakt van onderdelen** die voor de opleiding in kwestie van toepassing is. Dat wil ook zeggen dat overheen verschillende opleidingen het mogelijk is dat dezelfde onderdelen worden gebruikt. Zo komt het onderdeel 'toegepaste bedrijfswetenschappen en recht' zowel in 'bedrijf en organisatie' (domein economie en organisatie) als in 'bakkerijtechnieken', 'horeca' en 'slagerijtechnieken' (domein voeding en horeca) aan bod.

In de tabel hieronder staan de onderdelen van de wetenschapsdomeinen voor de verschillende richtingen van de 3<sup>de</sup> graad. De onderdelen die in het **zwart** staan geschreven, zijn de **onderdelen die in de 2<sup>de</sup> graad al (deels) aan bod komen**. De onderdelen die in het **grijs** staan geschreven, zijn de onderdelen die pas in **de 3<sup>de</sup> graad** aan bod komen. Deze manier van voorstellen geeft inzicht in het geheel van onderdelen -en de bijhorende doelstellingen- van de volledige opleiding.

	Bedrijfsorganisatie	Commerciële organisatie	Internationale handel en logistiek
Wetenschapsdomein			
Algemene doorstroomcompetenties	Generieke doorstroomcompetenties	Generieke doorstroomcompetenties	Generieke doorstroomcompetenties
Wiskunde	Toegepaste wiskunde: financiële wiskunde	Toegepaste wiskunde: financiële wiskunde	Toegepaste wiskunde: financiële wiskunde
Economie	Pakket uit de algemene economie Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht	Pakket uit de algemene economie Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht	Pakket uit de algemene economie Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht

▪ **Pakket uit de algemene economie**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

De specifieke eindtermen van de beperkte uitbreiding algemene economie bieden een kader om de werking van de economie te begrijpen vanuit een breed maatschappelijk perspectief. Het bestuderen van modellen en de belangrijkste indicatoren biedt inzicht in elementen van macro- en micro-economie. De leerlingen kunnen actuele of historische gebeurtenissen relateren aan economische begrippen.

<b>*16.2.1</b>	<b>Doelzin</b>	De leerlingen analyseren hoe de producent zijn keuzegedrag optimaliseert.
	<b>Met inbegrip van kennis</b>	
	<b>*Feitenkennis</b>	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder behoeften, schaarste, welvaart en welzijn, toegevoegde waarde
	<b>*Conceptuele kennis</b>	- De keuze van de producent: productiefactoren, het kosten- en opbrengstenverloop, winstmaximalisatie, optimale productiegrootte - Soorten goederen
	<b>*Procedurele kennis</b>	- Berekenen, grafisch voorstellen en interpreteren van kosten, opbrengsten, break-even point, winstmaximalisatie, optimale productiegrootte met of zonder ICT
	<b>Met inbegrip van dimensies eindterm</b>	
	<b>*Cognitieve dimensie</b>	Analyseren

<b>*16.2.2</b>	<b>Doelzin</b>	De leerlingen analyseren de marktwerking bij volkomen concurrentie.
	<b>Met inbegrip van kennis</b>	
	<b>*Feitenkennis</b>	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder volkomen concurrentie
	<b>*Conceptuele kennis</b>	- Prijsvorming bij volkomen concurrentie: wet van vraag en aanbod, invloed van verschuivingen van vraag en aanbod op de evenwichtsprijs
	<b>*Procedurele kennis</b>	- Opstellen van vraag- en aanbodschemata's bij volkomen concurrentie - Analyseren van de marktwerking bij volkomen concurrentie
	<b>Met inbegrip van dimensies eindterm</b>	
	<b>*Cognitieve dimensie</b>	Analyseren

▪ **Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht**

Uitgangspunt van dit onderdeel:

In de specifieke eindtermen verwerven de leerlingen inzicht in de complexiteit van managementbeslissingen in relatie tot externe factoren zoals wetgeving of concurrentiepositie. Waar mogelijk wordt de relatie gelegd met de studierichtingspecifieke context.

In de basisvorming zijn een aantal basisprincipes uit het burgerlijk en ondernemingsrecht aangebracht met het oog op zelfredzaamheid op juridisch en financieel vlak. In de specifieke eindtermen integreren we juridische aspecten in de toegepaste bedrijfswetenschappen om inzicht te verwerven in relevante juridische concepten en de invloed daarvan op ondernemingsbeslissingen.

<b>*16.5.1</b>	<b>Doelzin</b>	De leerlingen lichten de keuze voor een ondernemingsvorm toe.
	<b>Met inbegrip van kennis</b>	
	<b>*Feitenkennis</b>	
		- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel waaronder

	<ul style="list-style-type: none"> <li>&gt; Onderneming</li> <li>&gt; Hoofdelijkheid en deelbaarheid</li> <li>&gt; Beperkte en onbeperkte aansprakelijkheid</li> </ul>
	<b>*Conceptuele kennis</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Onderneming</li> <li>- Hoofdelijkheid en deelbaarheid</li> <li>- Beperkte en onbeperkte aansprakelijkheid</li> <li>- Natuurlijke en rechtspersonen</li> <li>- Kenmerken van Naamloze Vennootschap (NV), Besloten Vennootschap (BV), eenmanszaak</li> <li>- Kruispuntbank Ondernemingen (KBO)</li> </ul>
	<b>Met inbegrip van dimensies eindterm</b>
<b>*Cognitieve dimensie</b>	Begrijpen

<b>*16.5.2</b>	<b>Doelzin</b>
	De leerlingen registreren courante bedrijfsverrichtingen
	<b>Met inbegrip van kennis</b>
	<b>*Feitenkennis</b>
	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel
	<b>*Conceptuele kennis</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Registratie van ondernemingsverrichtingen in een dubbele boekhouding</li> <li>- Jaarrekening en de onderdelen ervan</li> </ul>
	<b>*Procedurele kennis</b>
	- Boeken van courante bedrijfsverrichtingen aan de hand van het boekhoudalgoritme: aankoopfactuur, verkoopfactuur, betaling, inning
	<b>Met inbegrip van dimensies eindterm</b>
<b>*Cognitieve dimensie</b>	Toepassen



### 3.4. Set van ingedaalde doelen uit de beroepskwalificatie

Wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen is vastgelegd in een beroepskwalificatie (BK). Alle beroepskwalificaties kan je vinden op de webpagina van de Vlaamse Kwalificatiestructuur van Onderwijs Vlaanderen.

Dit is de link:

[https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE\\_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE\\_ZOEKEN:::RP::](https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE_ZOEKEN:::RP::)

Voor de 2<sup>de</sup> graad zijn een aantal doelstellingen geselecteerd van één of meerdere beroepskwalificaties. De selectie komt uit een brede waaier aan beroepskwalificaties omdat leerlingen in deze graad nog van verschillende aspecten kunnen proeven. Het is pas in de 3<sup>de</sup> graad dat de specialisatie wordt doorgedreven en alle beschreven competenties van die specifieke beroepskwalificatie moeten worden behaald. Hieronder staan de doelstellingen die leerlingen op het einde van de 2<sup>de</sup> graad moeten behalen voor de opleiding van dit dossier.

#### ▪ Boekhoudkundig assistent

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

Het uitvoeren van administratieve, boekhoudkundige en financiële verrichtingen en handelingen, rekening houdend met de geldende regelgeving en het beleid van de organisatie\* teneinde een boekhoudkundig en financieel beheer administratief te ondersteunen.

#### ▪ HR assistent

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

Het opvolgen en informeren van het personeel en het administratief beheren van personeelsdossiers, rekening houdend met de geldende regelgeving en het HR-beleid van de organisatie teneinde een efficiënt personeelsbeheer te ondersteunen en uit te voeren.

#### ▪ Commercieel assistent

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

Het commercieel en administratief behandelen van de bestellingen van klanten, het oog hebben voor kwaliteit (service, kost, termijn, ...), het geven van technische ondersteuning en informatie aan klanten over de producten en/of diensten van de onderneming teneinde een klantenbestand te verwerven en te behouden en zo de verkoop te stimuleren.

#### ▪ Medewerker (inter)nationaal goederenvervoer

Omschrijving van deze beroepskwalificatie:

Het verrichten van administratieve werkzaamheden, het verzamelen en verwerken van gegevens en documenten (transport- en douanedocumenten, certificaten en andere voor het vervoer noodzakelijke documenten) volgens voorgeschreven procedures teneinde de informatie- en goederenstroom optimaal te ondersteunen.

	<b>Deel 1 Onderbouwende specifieke competenties</b>
1.1	Werken in een teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures)
1.2	Kwaliteitsbewust handelen
1.3	Economisch en duurzaam handelen
1.4	Veilig, ergonomisch en hygiënisch handelen
	<b>Deel 2 Specifieke beroepsgerichte competenties</b>
	<b>Competenties eigen aan het vakgebied</b>
2.1	De leerlingen gebruiken functioneel kantoorapparatuur en kantoorsoftware.

2.2	De leerlingen communiceren mondeling functioneel in het Nederlands, Frans en Engels.
2.3	De leerlingen communiceren schriftelijk functioneel in het Nederlands, Frans en Engels.
	<b>Competenties eigen aan de studierichting</b>
	<b>Competenties gericht op een boekhoudkundige verwerking van documenten</b>
2.4	De leerlingen stellen verkoopfacturen en creditnota's op met inbegrip van kennis van: btw.
2.5	De leerlingen verifiëren en controleren aankoopdocumenten op hun onderlinge overeenstemming.
2.6	De leerlingen controleren, coderen en registreren documenten in de boekhouding met inbegrip van: kennis van algemene boekhouding en boekhoudsoftware; met aandacht voor; kasdocumenten, bankafschriften, aankoop- en verkoopdocumenten.
2.7	De leerlingen beheren klanten- en leveranciersbestanden.
2.8	De leerlingen lichten verplichtingen m.b.t. RSZ en bedrijfsvoorheffing toe in functie van de sociale en fiscale aangiftes.
	<b>Competenties gericht op een ondersteuning van de afdeling HR</b>
2.9	De leerlingen ondersteunen het proces van werving en selectie met aandacht voor: vacatures, cv's en motivatiebrieven.
2.10	De leerlingen bespreken elementen van het arbeidsrecht met inbegrip van kennis van: arbeidsovereenkomsten.
2.11	De leerlingen stellen loonberekeningen op met inbegrip van kennis van: RSZ en bedrijfsvoorheffing.
	<b>Competenties gericht op een ondersteuning van de commerciële afdeling</b>
2.12	De leerlingen ondersteunen de klant tijdens een verkoop met inbegrip van kennis van: verkooptechnieken; producten; met aandacht voor: de principes van klantvriendelijkheid.
2.13	De leerlingen maken commerciële documenten op en controleren ze met inbegrip van kennis van: prijsaanvraag, offerte, bestelbon, orderbevestiging, leveringsbon, factuur, creditnota.
	<b>Competenties gericht op administratieve ondersteuning van goederentransport</b>
2.14	De leerlingen analyseren een eenvoudig transportdossier met inbegrip van kennis van: verschillende vervoersmodi.

## 4. Bronnen en verwijzingen

- [www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen](http://www.kwalificatiesencurriculum.be/opleidingen) : website waarop je matrix kan raadplegen
- [www.onderwijsdoelen.be](http://www.onderwijsdoelen.be) : website met laatste versies van de eindtermen
- [www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank](http://www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank) : website van de Vlaamse kwalificatiestructuur
- [www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs](http://www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs) : OVSG-website met servicedocumenten, screencasts, opleidingen ...